

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6 I.,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 1.50. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasiilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti al-
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol-
eto K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za oslalo lujino in Ameriko
K 360.

Reklamacije za lis-
so pošiljane prošle.

Upravništvo je v Ljubljani
Franciška ulica št. 6 I.,
Učiteljska tiskarna.

Mednarodna socijalistična konferenca na Dunaju.

Svečano razpoloženje je vladalo v veliki dvorani »Delavskega doma« v 10. dunajskem okraju, ko je otvoril 22. t. m. ob 3. popoldne zastopnik francoskega delavstva Longuet, vnuk Karla Marksa, veliko socijalistično konferenco, ki si je stavila za nalogo, da napravi prve korake do ujedinitve vseh danes tako žalostno razcepljenih in raztrganih delavskih organizacij. Tega svojega cilja ne namerava konferenca doseči z geslom: Deli in cepi, in potem vladaj nad delavstvom, ampak ujedinitve in združitve naj se izvrši s parolo: **Združite se, da boste zmagali!**

Udeležniki konference.

Kot udeležniki konference so prijavljeni:

Iz Jugoslavije: Za socijalno-demokratsko stranko v Sloveniji: ss. Ebin Kristan, dr. Milan Korun in Zvonimir Bernot. Za socijalno-demokratsko stranko iz Hrvatske: Vladimir Bornemissa. Za socijalistično stranko v Srbiji: Dagiša Lapčević, dr. Živko Topalović, Milica Topalović, Dragiša Gjuric in Jovo Jakšić.

Med jugoslovanskimi delegati so vzbujali posebno pozornost stari proletarski prvoborci: Ebin Kristan, Dagiša Lapčević in dr. Topalović.

Iz Nemčije: Za neodvisno socijal-demokratsko stranko: Crispian, Dittman, dr. Hilferding, Ledebour, Lipinski, Sender, Loe Anes in Alojzja Zietz.

Iz Anglije: Za neodvisno delavsko stranko (Independent Labour Party): Wallhead, Buxton, Hudson, Shinwell in Riley.

Hudson, vodja predilniških delavcev, je bil zaradi svoje protimilitaristične agitacije za časa vojne tri leta zaprt, Shinwell je vodja angleških mornarjev, Charles Buxton pa je znan kot pisatelj in kot izbrani poznavalec Balkana.

Iz Francije: Za socijalistično stranko: Longuet, Mistral, Renaudel in Faure.

Iz Avstrije: dr. Adler, dr. Bauer, Domes, dr. Ellenbogen, Harnisch, Hueber, Seitz, Skaret, Adela Popp in Rezi Schlesinger.

Iz Rusije: Za socju-demokratsko stranko (menševiki): Martov, Dalin, Abramovič. Za stranko socijalnihrevolucionarjev: Ludberg in Schreider.

Iz Švice: Za socijal-demokratsko stranko: Grimm, Nobs, dr. Schmidt in Vogel.

Iz Čehoslovaške: Za nemško socijal-demokratsko stranko: Cermak, Goldschmidt, Hillebrand, Köglér, Schäfer in Heidrich.

Iz Rumunije: dr. Roman, Serban, dr. Pistiner in Grigorič.

Med igosti se nahajajo: osivel Karl Kautsky, Holandca Troelstra in Fimmen in poslanik ruske sovjetske republike na Dunaju Bronski-Waršawski.

Otvoritev konference.

Konferenca je otvoril dr. Friderik Adler z navdušenim pozdravim nagovorom, v katerem je z izbranimi besedami omenjal častno vlogo srbskih socijalističnih voditeljev Lapčevića in Topalovića, ki tudi med vojno nista odnehala od internacionalnega principa niti za las. Govor dr. Adlerja so sledili pozdravni govori zastopnikov iz vseh dežel. V imenu Jugoslovancev se je zahvalil za prisrčen sprejem in pozdrav dr. Topalovića, ki je obenem predlagal, da se spremeni predsedstvo pripravljalega odbora (dr. Adler, Longuet, Grimm, Wallhead in Ledebour) v stalno predsedstvo konference, kar je bilo enoglasno sprejeto.

Referati na konferenci.

V sredo 23. t. m. je prvi poročal Wallhead o poglavju: **Imperializem in socijalna revolucija.** Kratko in jedrnat, toda v mojstrskih potezah je govornik očrtal razvoj angleškega kapitalizma in z njim nerazdvojno združenega imperializma. Popolnoma upravičeno je rekel, da če angleški kapitalizem ne more odvrniti od delavcev gladi in bede, potem sploh noben imperializem tega ne more doseči. S trpko ironijo je govornik naglašal, da je on ministrskemu predsedniku Lloyd Georgeju samo enkrat verjel: ko je ta rekel, »da si Anglija ne namerava z vojsko prisvojiti ne ene pidi zemlje.« Ene pidi zemlje si angleški kapitalizem res ni prisvojil, pač pa 4 milijone kvadratnih kilometrov! Kaj pa naj počne z eno pido?

Govor angleškega delavskega voditelja je napravil na vse navzoče silen vtis. Kakor hitro nam bo dopuščal prostor, ga bomo približili vsaj v obširnem izvlečku, če ne v celoti.

Nato je poročal dr. Adler o poglavju: **»Metode in organizacije razrednega boja.«** Govornik je orisal v krepkih potezah današnji položaj delavskih organizacij in njihove cilje predvsem v Evropi. Delavstvo mora računati z dejanskimi razmerami in ne z željami, ki vodijo delavske organizacije le v propast. **Dunajska konferenca ima namen, da delavske organizacije združi in razloček med drugo in tretjo internacionalno je zelo lahko razumljiv: prvi hočejo reformizem, drugi pa komunizem. Delavska Zajednica pa si je postavila kot cilj vzpostavitev prave in resnične internacionalne.** Ta cilj je še daleč pred nami, ampak delavstvo mora priti do njega, če neče korakati od poraza do poraza.

Velikanska večerna zborovanja.

Za sredo zvečer je sklicala dunajska socijalno-demokratska stranka 6 velikih zborovanj, ki so bila silajno obiskana. Na vseh shodih so nastopali kot govorniki delegati tujih držav, med temi s. dr. Živko Topalović v drugem, s. Ebin Kristan pa v 12. in 16. dunajskem okraju.

Govor s. dr. Topalovića:

»Delavstvo ne pozna nobene razlike med zmagovalci in premaganci: delavstvo vsega sveta je vojsko izgubilo!

V zmagovalnih deželah je prišel proletarijat ob svoje politične pravice; vsled majhnih plač pa, za katere morajo delati v premaganih deželah, delajo konkurenco svojim drugom v zmagovalnih deželah in povzročajo tam brezdelnost. Vojska je povsod poostila razredna nasprotja: ta resnica in pa spoznanje, da mora delavstvo voditi svoj boj internacionalno, je glavni znak nove dobe, v katero smo že stopili, namreč dobe socijalne revolucije. Cisto izključeno je, da bi mogli voditi boj s kapitalizmom na nacionalni podlagi. Solidarnost kapitalistov je silno velika; če bi vzpostavili v kaki evropski državi socijalističen režim, bi takoj vstala proti njemu oboježena internacionalna, da ga strmoglavijo. Za srednje-evropski proletarijat ga ni drugega pota kakor internacionalni boj. Mi se držimo priprostitih Marksovih besed: Proletarji vseh dežel, združite se! Na konferenco smo prišli, da ta cilj dosežemo.«

Govor s. Ebin Kristana.

S. Ebin Kristan Dunajčanom ni neznan in ko je nastopil med svojimi starimi znanci, ga je pozdravil buren aplavz. On je izvajal med drugim:

»Svetovna vojna z vseni svojimi strahotami je stvar proletarijata pospešila v toliko, ker je vzdramila mi-

lijo ljudi. Delavstvo je izpostavljeno toliko večji nevarnosti, kolikor bolj se bliža svojemu cilju. Zato je sedaj razedinjeno in razcepljeno. Toda sedanega družabnega reda ne moremo odpraviti s kakšnim posameznim pučem ali pa utrditi novega. To more izvesti le celokupni delovni razred. Naša najvažnejša naloga je, da pridemo do sloge med delavstvom. Naučiti se moramo, da prenašamo tudi take misli, ki niso naše. Mi moramo zbrati armado mislečih ljudi, ki bodo v stanu izbojevati zmago. (Dalje prih.)

LDU Dunaj. Na današnji seji mednarodne socijalistične konference je poročal Grimm (Švica) o izpremembah, ki jih je predvidela komisija v metodah za razredni boj, ki jih določa statut mednarodne delavske skupnosti socijalističnih strank. Grimm je predlagal, naj se statut sprejme z izpremembam komisije. Pri glasovanju je bilo 9 rez, ki jih je predložila komisija, soglasno sprejetih. Ruski socijalistični revolucionarji, niso hoteli glasovati. Enako je bil tudi sprejet statut in pravilnik izvrševalnega komiteja.

Resolucija, ki jo je predložila komisija po razpravi o programu: »Imperializem in socijalna revolucija«, pozivlje vse socijalistične stranke, ki so zastopane na kongresu, naj osredotočijo vse svoje moči v to svrhu, da se zatire meščansko protirevolucionarno gibanje. Boj za to, da proletarijat obdrži svoje pravice in svobodo, ki si jo je tako pridobil, se mora nadaljevati s pomočjo vsega revolucionarnega proletarijata, da se doseže politična premoč. Konferenca pozivlje vse socijalistične stranke, da se boljujejo zoper kontra-revolucionarno intervencije kapitalističnih vesil v sovjetski Rusiji, da se vsopostavi mir z Rusijo in izjavlja, da pomen madžarske kontre-revolucije neposredno ogrožanje vsega srednje-evropskega proletarijata. Konferenca obvezuje vse socijaliste, naj se boljujejo proti podpiranju Madžarske protirevolucije po ententnih vesilih in obvezuje socijalistične stranke vseh držav, naj z vseni močmi podpirajo boj madžarskega proletarijata, ki ga ta bojuje za svobodo.

Socijalistične stranke vseh držav morajo delati proti temu, da bi Madžarska napadla koga izmed svojih sosedov z oboroženo močjo. Nadaljnja dolžnost revolucionarnega proletarijata je, da v svoji lastni državi zatire kontro-revolucijo.

Druga resolucija omenja nemško organizacijo »Orgesch«, ki se je raztegnila že tudi na Avstrijo in hoče podati madžarskim belim gardistom roko. Konferenca protestira proti zatiranju razredne zavesti proletarijata v kapitalističnih državah, posebno na Madžarskem, v Jugoslaviji, Romuniji, Španiji in Poljski in pošilja vsem tovaršem, ki združujejo v letih buržuazije bratski pozdrav in naroča komisiji, ki se je sestavila na konferenci, naj uporabi vsa razpoložljiva sredstva, da se tovaršem, ki jih je kapitalistični razred vzgoj v lečo, zagotovi solidarno podpiranje celokupnega mednarodnega proletarijata.

V popoldanski seji je referiral Mistral (Francija) v imenu Komisije, ki je bila sestavljena na konferenci o revolucionarnem boju proti kontra-revolucionarnemu gibanju. Resolucija, ki jo je predložila komisija, je v bistvu takale:

»Komisija je proučevala slike pariskih in londonskih državnih konferenc. Vzela je na znanje tozadevna obvestila in resolucije nemške neodvisne stranke, angleške neodvisne delavske stranke in francoske socijalistične stranke, kakor tudi mednarodne zveze delavskih strokovnih organizacij. Konferenca je tudi sprejela predlog francoske socijalistične stranke gled sklicanja konference, na kateri se bo skupno razpravljalo o sklepih londonskih in pariskih konferenc.« Resolucija zahteva nadalje internacionalizacijo vojnih dolgov, zahteva in prispeva tudi države, ki po vojni niso toliko trpele k reparacijam, opozarja na nevarnost nove krvave vojne, ki bi gotovo nastopila vsled prevelikih in neizpolnitih zahtev ententnega kapitalizma, kakor tudi vsled zlorabe proletarijata po kontra-revolucionarni buržuaziji. Nadalje zahteva resolucija razoroževanje nemških militarističnih organizacij (Orgesch) itd., čemer pa mora brezpozorno slediti

splošna razorožitev v vseh državah. Končno pozivlje konferenca vse socijalistične stranke, naj prirejajo zborovanja in manifestacije proti militarizmu in proti povratni novega krvavega pokla in za to, da se okrepi mirovno hotenje delavstva ter da se zahteva splošno revizijo mirovnih pogodb, pravo samoodločbo narodov in rešitev gospodarskih problemov po načelih mednarodne solidarnosti. Prva izmed teh manifestacij se bo vršila 13. marca, nadaljnja pa bo dne 1. maja, ki bo manifestacija vsega mednarodnega proletarijata. Posvetovanja mednarodne socijalistične konference bodo jutri dokončana.

Londonska konferenca.

LDU London, 25. Danes popoldne se je konferenci predstavila turška delegacija in naznanila turški odgovor na vprašanja v prejšnjih razpravah. Turški delegat je izjavil, da se predlogi zaveznikov strinjajo z zahtevami države. Na to je prečital pismo, v katerem stoji, da se ustavijo sovražnosti za primer, da bodo predložene zahteve sprejete. Nato je izjavil, da je turška vlada pripravljena, vojno tudi nadaljevati, če bi bilo treba. Nato pa je pristavil, da se bo vsekakor podvrget odločitvi preiskovalnega odseka. Ko je turška delegacija odšla, so bili poklicani grški odposlanci. Ti so izjavili, da bi bilo zelo neprijetno ustaviti vojni pohod, ki se je tako zmagovito pričel. V londonskih krogih upajo, da se bodo Grki končno vendarle podvrgli pravoreku komisije.

Med evropskimi državniki opazamo v zadnjem času neko čudno razburjenost. Konferenca sledi konferenci, a na nobeni ni mogoče priti do kakšnega definitivnega zaključka. Nihče ne zaupa več prav svojim vojnimi tovaršem od včera.

Slava zmage nad Nemci 1. 1918., katero je izvajala antanta samo s pomočjo Amerike, blede od dne do dne bolj. Mirovne pogodbe, katere so antantni državniki diktirali premagancem, najprej Nemcem v Versailles-u, potem Avstrijcem v St. Germainu, nato Bolgarom v Neuillyju in nazadnje Turkom v Sev-

res-u 1. 1919., se izpreminjajo vedno očitnejše v ničvredne krpe papirja, ki jih obžiga ogenj z vzhoda!

Ruska revolucija, ki pravzaprav nič drugega ni kakor nadaljevanje svetovne vojne, je razplamtela na bližnjem in daljnem vzhodu silne mase tlačanih in zatiranih milijonov. Boj za osvoboditev izpod kapitalističnega jarma zapadno-evropskih izkoriščevalcev se je pričel na celi črti od Kavkaza do Indije. Zatiranje, ki so bili vajeni hlapčevati stoletja, je prišlo silno navdušenje za samoodločbo. Ideji samoodločbe pa se je pridružila še zavest verske skupnosti mohamedanstva.

Antanta je hotela turško cesarstvo izbrisati z zemljevida. Temu načrtu so se uprli Turki pod vodstvom Kemal-paše v Mali Aziji. Kemal-paša pa je našel mogočnega zaveznika v Rusiji, katere podpis ne stoji na nobeni mirovni pogodbi. Za Rusijo pa stoji — premagana Nemčija!

Ta zveza je odprla angleškim državnikom oči. V strahu za svoje od Rusov in mohamedancev ogroženo gospodarstvo v Indiji so postali mehki kot vosek in začeli so pakirati, da dosežejo mogoče z lepimi besedami in s sladkimi obljubami to, česar ne morejo doseči z orožjem.

Poročila iz Londona pravijo, da je Lloyd George silno prijazno sprejel starega turškega velikega vezirja Tevrik-pašo in Kemalovega odposlanca Bekir-beja. Pred dobrim letom Tevrika ni nihče pogledal, ampak molče so porinili predenj svoj diktat na podpis! Tako se menjajo časi!

Danes ni nobenega dvoma več, da bodo v Londonu morali znatno revidirati Turkom 1. 1919. diktirani mirovni diktat. To je prva vrzel v kapitalistično-imperialistični zgradbi zapadno-evropskih držav, kateri bodo sledile še druge bržkone tako dolgo, dokler se cela umetna zgradba ne bo podrla.

Nemčija še ni premagana, pač pa preti nekaj podobnega zapadno-evropskemu imperializmu, dokler ne bo na podpisih mirovnih pogodb (ne diktatov) stal tudi podpis nepremagljive države — Rusije.

Iz ustavotvornega odbora.

LDU Beograd, 25. febr. (ZNU). Današnje devetnajsto sejo ustavnega odbora je otvoril ob 9. predsednik dr. Momčilo Ninčić. Takoj so prešli na debato člena 16, ki govori o osnovnem pouku.

Dr. Sima Marković (komunist) je dejal, da se strahoviti kaos, ki je nastal po svetovni vojni v vseh pokrajinah naše države, ni omilil, temveč se je celo povečal. Ta kaos se je vrnil tudi v naše šolske razmere, zlasti kar se tiče Srbije. Govornik je dejal, da vsi protesti profesorjev niso pomagali. Po njegovem mnenju je popolnoma napačno stališče, da so se šolski mladini nadomestila med vojno izgubljen leta, kar ni le škodilo šoli, temveč tudi javnemu življenju. Da pride do odločne reforme naših šol, zlasti srednjih, v učnem in pravnem oziru, delajo komunisti na to, da se v člen 16 sprejme določba, da se mora pouk in uprava v državnih šolah urediti s posebnim zakonom, tako, da se prepreči, da bi ostala pouk in uprava še nadalje pod absolutnim vplivom posameznih ministrov, oziroma strankarjev.

Glede vsega, česar ne more predvidevati ustava, je treba naglašati, da se uredi s posebnim zakonom da se prepreči zlorabe. Da bo omogočen obvezen pouk, mora dati država siromašni deci sredstev, da se lahko izšola, sicer ostane vsa neredba samo na papirju. Da se zatire analfabetstvo, naj se ustavi načrt dopolni tako, da bo pouk obvezen za moške in ženske. Ker so osnovne

šole odvisne od občinskih uprav, zahteva govornik, da se ta fatalna anomalija odpravi s tem, da prevzame država dolžnost vzdrževanja osnovnih šol na temelju državnega proračuna. Umetnost mora štiti in podpirati država. Koncem svojega govora je pristal dr. Marković na predlog muslimanov, da se za Arnavite in Turke otvorijo šole v njihovem materinem jeziku, a srbski jezik naj bo kot državni jezik obvezen. — Isto je treba napraviti tudi za Nemce, Madžare in Romune. —

Dr. Ivan Pavličić (Narodni klub) je omenjal, da je treba posvetiti osnovnemu pouku tem večjo pažnjo, ker je ravno v tem tičal vzrok velike nepismenosti v naši državi.

Govornik se je izrekel v prilog zasebnih šol.

Ljuba Jovanović (radikalec), je prečital člen 16, kakor je bil sestavljen sporazumno med delom zastopnikov v ustavnem odseku. Znanost in umetnost sta svobodna ter uživata zaščito in podporo države. Vsoučiliški pouk je svoboden. Pouk je državni. Vses pouk počiva na onih in isti podlagi, prilagajoč se onim, katerim je namenjen. Vse šole morajo dajati moralno odgojo in pospeševati državno zavest v svrhu državnega edinstva ter tolerance. Kar se tiče vsrškega pouka, morajo sprejemati otroci verski pouk po želji roditeljev, odnosno skrbnikov, ločeni po veroizpovedih. Strokovne šole se civarjajo po potrebah posameznih poklicev. Državni pouk naj se daje brez vpisnine, šolnine in drugih pri-

stojbin. V koliko so dopuščene zasebne šole, da jo odreja zakon. Vse ustanove za izobrazbo so pod državnim nadzorstvom. Manjšinam drugega plemena in jezika se daje osnovne šole v njihovem materinem jeziku pod pogoji, ki jih določa zakon.

Posl. Gjonović (republikanec) je opozarjal, da v načrtu ni sprejeto načelo za šolanje siromašne dece. Zato bo glasoval proti temu členu. Šole morajo biti v državnih rokah. Treba je dopustiti ustanavljanje zasebnih šol, toda pod pogoji, ki jih predpisuje zakon. Minister prosvete Sv. Pribičević je odgovoril, da se vprašanje brezplačnega pouka, ki ga je omenil posl. Gjonović ne more rešiti z ustavo, temveč s šolskim zakonom.

Odsek je prešel na to na glasovanje o členu 16 ustavnega načrta, kakor ga je prečital posl. Jovanović. Člen je bil sprejet z večino glasov.

Preide se na člen 17, v katerem se govori, da mora biti

pisemska tajnost zajamčena.

Republikanec Jovan Jovanović zahteva, da se uvede zajamčenje brzojavnih in telefonskih pogovorov. Zahteva, naj se da sankcija, katero bo potom zakonodajalec formuliral v posebnem zakonu, po katerem bodo uradniki odgovorni za kršenje pisemske, brzojavne in telefonske tajnosti.

Radikalec Milorad Vujičić izjavlja, da se strinja s predlogom poslanca Gjonovića, če pa, naj se vstavi v ta člen dodatek, da se pisemska tajnost ne sme kršiti razen v primeru sodne preiskave.

Zemljoradnik Mihajlo Avramović zahteva, da se v člen vstavi dodatek, ki bi predvideval položaj teh določb za vojne. Kdor bi ta določila o tajnosti kršil, mora biti gotovo kaznovan.

Dr. Anton Sušnik (jugoslov. klub) zahteva, da se doda še opomba, ki bi veljala za čas, ko se vrši mobilizacija.

Pravosodni minister dr. Marko Gjuršić ugotavlja, da mora biti člen že tako stiliziran, da so uradniki odgovorni za kršenje določil o tajnosti. Predlaga novo stilizacijo člena, ki se po kratki debati soglasno sprejme.

Stilizacija, v kateri je bil člen sprejet, je nastopna:

»Pisemska tajnost se ne sme kršiti, kakor tudi ne tajnost telefonskih in brzojavnih pogovorov razen v primeru sodne preiskave, mobilizacije ali vojne. Poseben zakon določa, kateri državni organi so odgovorni za kršenje pisemske, brzojavne in telefonske tajnosti.«

Nato se preide k členu 18, ki govori o

odgovornosti javnih oblasti in njihovih organov.

Komunist Živko Jovanović ugotavlja, da so bile take ustanove zapadene že tudi v srbski ustavi, ostale pa so samo na papirju. Predlaga, naj sodi državne organe redno, ne pa administrativno sodišče. Radikalec Zarko Mladinović govori v prilog zakonikemu predlogu.

Zemljoradnik Mihajlo Avramović hoče, da se ta institucija razširi tako, da more vsak državljan tožiti oblasti, ki so mu storili krivico pri svojem poslovanju.

Pravosodni minister Marko Gjuršić pravi, da predvideva člen 18 več pravic, kakor pa isti člen v srbskem zakoniku. V prvi vrsti jamči država za sebe, potem za svoje samoupravne dele. Nato se glasuje in člen 18 se sprejme z večino glasov v tej redakciji:

»Vsak državljan ima neposredno pravico in ne da bi poprej prosil za dovoljenje, da toži državne in samoupravne organe za krivice, katere bi mu ti napravili v svoji službi. Za škodo, ki je bila storjena državlja-

nom po državnih ali samoupravnih organih pri izvrševanju njihove službe odgovarja država ali pa njeno samoupravno telo. Organi države pa so za to odgovorni državi. Za ministere, sodnike in vojske pod zastavo, veljajo posebne odredbe. Tožba za odškodnino zapade po šestih mesecih.«

Nato se preide k razpravljanju o členu 19., ki govori o tem, kdo ima pravico do državnih služb.

Dr. Anton Dulibić (jugoslov. klub) pravi, da mora vsak državljan uživati zaščito svoje države. Kdajega se državljanov tudi ne sme izganjati iz države. Komunist dr. Sima Marković zahteva, da se tudi onim državljanom, ki niso Srbi, Hrvati ali Slovenci, da prilika, da morejo postati državni uradniki. Tukaj gre za več ko en milijon prebivalcev, ki so pripadniki tujih držav. Ti naj se sprejmejo v državno službo pod pogoji.

Socialni demokrat Nedeljko Divac zahteva, da se dajo tudi tujim državljanom iste pravice kakor našim, če obstoja reciprociteta.

Pravosodni minister Gjuršić predlaga tele stilizacije 19. člena:

»Vsi poklici v vseh strokah državnih služb so enako pristopni vsem v naši državi rojenim ali priseljenim, ki so narodnosti SHS. Tudi naseljeni državljani morejo dobiti državne službe in to tedaj, ako so že 10 let nastanjeni v naši kraljevini. Na podlagi posebnega odobrenja državnega sveta in na zahtevo kompetentnega ministrstva se ti lahko sprejmejo v državno službo še pred rokom 10 let.«

Člen se sprejme z veliko večino glasov, nakar se seja ob 13.45 konča. Prihodnja seja bo jutri ob 9. dopoldne.

Politične vesti.

+ Novi predsednik pokrajinske vlade za Slovenijo, dr. Viljem Bašič je v soboto prevzel vodstvo uradnih poslov.

+ Zasedba Logatec. V soboto je jugoslovansko vojaštvo zasedlo po rapalski pogodbi k Jugoslaviji odpadajoči trikot Logatec — Planina — Rakek. Jugoslovansko

uradništvo je takoj prevzelo vso politično upravo in železnico. Prevzetje je vodil general Maister. — Vrhničani so zjutraj zelo žalostno gledali za okrašenim vlakom, ki je vozil v Logatec jugoslovanske uradnike, carinike in vojaštvo.

+ Razmejitev z Italijo. Na zahtevo komisije za razmejitev z Italijo se je sestavil iz obmejnega prebivalstva strokovni odsek, ki dobro pozna ondoto ozemlje in bo komisiji pomagal pri njenem delu.

+ Minister za prosveto bo Lajo Vojnoviča imenoval za delegata za pogajanja z Italijo glede kulturnih odnosov med Italijo in Jugoslavijo.

+ Francoski poslanik na našem dvoru de Fontenay ne bo zapustil svojega službenega mesta »zaradi nekega političnega neuspeha«, ampak, kakor javlja zagrebški »Jutarnji list«, na svojo lastno prošnjo, ker želi priti v kako mesto »bližje Francoske«. (Kdo se ne spominja pri tem znanega vojnega izreka ob priliki neprestanih »zmag«: Smo že zopet bližje doma! Op. ur.) Edino, kar bi se mu moglo očitati, je to, da se je za Wranglove begunce eksponiral bolj, nego je to želela francoska vlada. Tako razlaga de Fontenay-eva odhoda so dali dopisniku zgoraj omenjenega zagrebškega lista »na merodajnem mestu«. — Francoski gospod torej le ne odhaja čisto »na lastno željo«.

+ Zemljoradniki in vlada. Zemljoradniki smatrajo agrarno reformo za eno najvažnejših vprašanj, ki so pogoj, da vstopijo v vlado. Vendar je težko, da bi podali končnovejavno izjavo poprej, dokler ne zavzamejo stališča demokrati.

+ Jugoslovanski poslanik v Pragi dr. Ivan Hribar je v četrtak dospel v Beograd, da pripravi vse potrebno za ustanovljenje československo-jugoslovanske trgovske zbornice v Beogradu.

+ Kapitalisti dobivajo pogum! Upravi svet bivše delavske zveze se je včeraj bavil z vprašanjem znižanja delavskih plač, katere so bile v posameznih industrijskih središčih znižane tu pa tam skoro za petino. Ugotovilo se je, da sedanje delavske plače niso v nikakem razmerju z dragotino in da bi pomenilo nadalnje znižanje delavskih plač katastrofo za delavstvo. Upravi svet je pozval vse delavstvo, naj brani delavske zahteve napram delodajalcem in naj izjavi energičen odpor napram takim krivicam.

Ko prečitete »Naprej«, ga oddajte Vašim prijateljem!

Dnevna kronika.

Velik strah je zavladal med uradnim svetom politične uprave zadnje dni vsled tega, ker mnogi domnevali, da bodo vsi, ki ne pripadajo »gotovemu višjemu krogu«, ali v macedonijo prestavljeni ali premešeni na deželo ali sploh odpušteni iz služb ali kako drugače »udarjeni«. Ker nečemo biti zlobni in gospodje so bolj razvzneti, zato jim svetujemo, naj ostanejo popolnoma mirni. Nič hudega ne bo, prav nič! Poverjeniki namreč vsi ostanejo in z njimi vred tudi drugi.

Demokratsko »Jutro« za komuniste. Včerajšnje »Jutro« piše v članku o preteči boljševiški nevarnosti med drugimi: »Zato smatramo kot svojo dolžnost, da opozorimo merodajne kroge, naj bodo pripravljeni na vse: njih naloga je, preprečiti s skrajnimi sredstvi, da rusko-komunski konflikt ne ugrozi naših interesov, a obenem, da se omogoči vsaka akcija protidržavnih elementov... Nam je to prav.

Slovenski Narod — čisti. Tovarni za poljedelsko orodje in livarni na Muti je bil določen kot sekvester g. Oset. Od tedaj pri naša omenjeni listi, ki stremijo za tem, da se zamenja tehnično vodstvo. Ti dopisi najbrže izvirajo od gospoda sekvestra, ki o obratu niti pojma nima. Mož je bil brez groša — danes je bogat, zato je postal ošaben in bi rad izrazil tehnično vodjo iz obrata, kakor se nam zdi. Obrat je stal, da obratuje v tej krizi, je zasluha inženierja Emdla in ravnatelja. Zlasti prvi je poiskal trg in obrat modernizirati. Če bo g. Oset tam dolgo gospodaril, bo tovarna zopet morala omejiti ali pa ustaviti obrat. In če Finkl odide, bo morala tovarna zopet vzeti v službo kakoga nemškega strokovnjaka. Nam se zdi tako igranje z našo industrijo neumno in zlobno. Merodajne oblasti naj bi manj upoštevale gonje

takih narodnjakov kakor je g. Oset, ker ti neveseli kameleoni le škodujejo razvoju naše industrije.

Novi mestni svet v Mariboru šteje 8 socialistov, 4 demokrate, 4 narodne socialce, 3 pristaše SLS in 5 nestranskih. Socialisti so ss. Bahun, Čeh, Eržen, Grčar, Hohnik, Klančnik, Postrak in Sunder; demokrate: dr. Kač, Kežar, dr. Sernec in prof. Voglar; člani NSS: Jarh, Planinšek, dr. Leskovec in Zebot; nestranskih pa Karčič, Leskovec, Tomažič, dr. Valjavec in Vincetič. Svet, ki šteje 24 članov, je predlagal novi mestni komisar dr. Poljanec.

Rekvirirani bančni prostori. Po naročilu poverjenika za socialno skrbstvo g. Adolfa Ribnikarja začne prihodni teden posebna komisija stanovanjskega urada pod vodstvom ravnatelja vladnega svetnika Hovanskega pregledovati zasežene prostore ljubljanskih bank v svrhu ugotovitve, za katere državne urade jih bo mogoče porabiti.

Lastniki certifikatov za državne nastavitve se obveščajo, da veljajo za leto 1920 izstavljeni certifikati za vožnje po znižani ceni na progh južne železnice v kraljevini SHS še nadalje do 31. marca 1921.

»Cercle francals« nadaljuje vstrajno in neumorno svoje delo tudi v poletnem tečaju. Nanovo vstopajočim vrstnic v večnost naj služijo sledeče vrstice: pouk v francosčini se vrši ob en črti na 7. zvečer vse dni v tednu izven soboto in nedeljo v priključnih prostorih I. drž. gimnazije. Prijave sprejema šolski sluga g. Schott.

Pozor invalidi! Invalidski oddelek rabi nujno vrtnarja za neki zavod. Invalidi, ki so vrtnarstva večji ali tudi neve-

šči, ki bi pa imeli veselje za ta poklic ter so zadostno delazmožni, naj vpošljejo to-zadavne prošnje čimprej na invalidski oddelek, poverjenstvo za socialno skrb v Ljubljani. K prošnjam je treba priložiti iz-vid nadpregleda in zadevna spričevala.

Za one, ki posetijo praški velesejm. 50% popust na južni in državni železnici v Jugoslaviji in na vseh českoslovaških železnicah dobe obiskovalci II. mednarodnega velesejma v Pragi. Kdor pošlje pravilno izstavljen potni list, mu oskrbi anonimna ekspedicija Al. Matelič v Ljubljani českoslovaški in avstrijski vizum, železniško legitimacijo za polovično vožnjo, znak, ki služi mesto vstopnice za vse prireditve velesejma ter nakazilo za stanovanje v Pragi.

Tržaški list »Edinost« se namerava vsled neugodnih razmer preseliti iz Trsta v Postojno ali pa v Sežano.

Ambulatorij v splošni bolnici v Ljubljani bi bil jako na mestu. Vsakdo ne more plačati dragih zdravniških nasvetov, v bolnici pa radi malenkostne obveze tudi nihče ne gre rad, posebno če je bolnica prenapolnjena, kakor se to v Ljubljani ponavadi dogaja.

Sprememba voznega reda na progi St. Janž na Dolenskem — Trebnje. Pričenši z 28. t. m. vozi na progi St. Janž na Dolenskem — Trebnje namesto mešanega vlaka št. 4637, mešani vlak št. 4635 z odhodom iz St. Janža ob 16.30 in prihodom v Trebnje ob 17.24. Vlak št. 4635 ima zvezo z vlakom št. 1016, ki prihaja v Ljubljano g. kol. ob 20.4.

Pegasti legar. LDU 25. febr. Danes javljajo nova dva primera pegastega legarja, enega v Splitu, drugega iz Trogira med ruskimi begunci.

Kmet učitelj. V Gorjakovu je kmet Mavro Tudišina naučil 147 ljudi brati in pisati. Ker v njegovem selu ni šole, je otopil sam šolo v lastni hiši. Iz južnih krajev poročajo sploh o mnogo takih slučajih, kjer priprosti ljudje prevzemajo posle ljudskošolskih učiteljev in uspehi učiteljev so naravnost presenetljivi. V tem pa ne manjka v Beogradu in po drugih mestih in tudi pri nezaposlenih ali drugje zaposlenih kvalificirancev, ki jim ne diši delo med preprostim narodom tam zunaj!

Iz strok. organizacije.

Slovenigradec. Dne 24. febr. 1921 so se vršila pogajanja pri tvrdki Karl Köllner pod vodstvom g. nadkomisarja g. dr. Mrak. Delavce so zastopali tajnik strok. kom. Celje g. Leskovec Alojs ter tovarniški zaupniki. Posredovanje je bilo za delavstvo uspešno.

Vestnik Svobode.

Sestanek ženskega telovadnega oddeska se vrši v torek ob pol sedmi uri zvečer v društvenih prostorih »Svobode«. Selenburgova ul. 6-II. Ker je ta sestanek važen, prosimo vse tiste, ki so se že vpisale, kakor tudi vse tiste, ki žele telovaditi v tem oddesku, da se sestanka sigurno udeležijo! — Podružnica »Svobode«, Ljubljana.

Kulturni vestnik.

Gostovanje »Hudožestvenega teatra«. Člani umetniškega gledališča se vrinejo 28. t. m. z Bleda v Ljubljano. Gostovali bodo 1 in 2. marca. Spored »Literarnega čutlo in so polni navdušenja za naše lepe kraje. Čas počitka so obenem porabili za ponovitve Gorkoga drame »Na dnu«, ki je bodo pri nas igrali 2. marca. Gospa Germanova je zbolela in na »Literarnem večeru« ne bo sodelovala. Spored »Literarnega večera« je tale: I. del: A. P. Čehova in scenirane povesti; I. Dobri konec, izvajata E. P. Skulskaja in M. M. Tarhanov. 2. P. zabil, izvajata: V. I. Vasiljev in N. A. Pavlov. 3. Kirurgija, izvajata: N. O. Massalitinov in N. M. Tarhanov. — II. del: I. A. P. Čehov: Povest gospoda N. N. izvaja O. L. Čehova. 2. Maupassantes: Pristan, inscenirana povest, izvajata: V. G. Orlova in P. A. Bakšeev. 3. Leonid Andrejev: Anafema, Prolog, izvaja V. I. Kačalov. — III. del: I. London: Nenravna ženska, inscenirana povest, izvajata: V. G. Orlova in I. N. Bersejev. 2. Ibsen: Brand, monolog, izvaja V. I. Kačalov. — Zasedba Gorkoga drame »Na dnu« je, kakor smo že poročali, skoraj popolnoma moskovska. Vstopnice za oba večera se dobijo pri dnevnih in večernih blagajni v opernem gledališču.

Slavni praški »Hlaholi«, 120 pevcev in pevki, koncertuje v Ljubljani 15. marca t. l. v unioński dvorani.

Koncert naših domačih umetnikov (Rijavca, Ličarja, Rajzerja) v Pragi je imel ogromen moralen in materialen uspeh.

Gospodarstvo.

— Revizija uvozne carine. Finančni minister je sklical komisijo, h kateri so bili pozvani udeleženci iz raznih delov države, da povedo svoje mnenje, da se izvrši revizija uvozne carine. Konferenca se sestane v ponedeljek.

— Trgovinska pogodba z Italijo. Pogajanja za sklep trgovinske pogodbe z Italijo se bodo pričela takoj, ko se izvrši izpraznitev zasedenih krajev. Italijanski delegat, ki bo vodil pogajanja za Italijo, g. Scarpa, je že od Sentka v Beogradu.

— Produkcija premoga se je od poslednje rudarske stavke skero v vseh rudnikih Jugoslavije zvišala. V Sloveniji n. pr. od 200 vagonov na 350 vagonov dnevno. Trg. Glasnik pravi, da bi ta produkcija mogla jugoslovanski industriji tudi zadostiti, ako bi bil promet bolje organiziran. (Csl. Listy.)

— Izraba vodnih sil na Portugalskem. Vsled velikega pomanjkanja premoga na Portugalskem je tamkajšnja vlada začela širokopotezno akcijo za izrabo vodnih sil, na katerih je dežela zelo bogata.

Dopisi.

Savinjsko in zgornjo Savinjsko dolino kakor tudi druge kraje so oblasti kontumacirale vsled epidemije, katere se je baje razširila ter prepovedale prirejanje shodov in javnih zborovanj. Pravijo, da se zelo širijo črne koze, kar je tudi deloma resnično, toda po našem mnenju so se kraji kontumacirali zaradi rudečih političnih koz, ki se razširjajo v raznih krajih vsled bližajočih se občinskih volitev, katerih razpisanje se vsak čas pričakuje. Naše mnenje odgovarja gotovo resnici, to pa vsled komične odredbe, ki prepoveduje politična zborovanja, v šolah pa se pouk vkljub temu nadaljuje in v cerkvah se tudi ljudstvo ne more inficirati? Dovoljajemo si torej naslednje vprašanje: Zakaj se tudi šole ne zaprejo, če je narodno zdravje v nevarnosti? Ali žegnana voda v cerkvah ni škodljiva, v katero si vsak neinficiran in inficiran vernik pomoči prste? Čudna so pota božje in politične previdnosti...

Po svetu.

— Novela k 8-urnemu delavniku bo predložila čsl. ministrstvo za socialno skrb Narodnemu Predstavništvu z ozirom na sklepe mednarodne konference dela v Washingtonu 1. 1920. Novela bo zvišala določeno delo in omogočila ženam v dobi nosečnosti 6 tedenski prielzen dopust pred porodom in še treba tudi 6 tedenski brezplačni dopust po porodu. Za doječje matere pa bodo upeljani posebni prisilni delavni od-mori. — Kdaj bodo pa pri nas začeli kaj z izboljševanjem 8-urnega delavnika?

— Ameriške novice. V Ameriki se posamezne države v Združenih državah bavijo z uvedbo tkzv. »playage zakona«, ki prepoveduje ob nedeljah vse plesne in kinematografske predstave. Zakon tudi določa, da morajo biti vsi prebivalci, ki se niso 21 leta stari, že ob osmi uri zvečer doma. Ponekod so ta zakon že uvedli. — Ameriško časopisje poroča o številnih slučajih linčanja. Kakor znano, se je ta barbarizem obdržal ponajveč v zapadnih ameriških državah in ga predvsem belokožci prakticirajo nad črnci; zgodil se pa tudi narobe. — Dalje poročajo ameriški listi, da je letos v Ameriki zelo zgodnja pomlad, kakršne ljudje še ne pomnijo. — V Washingtonu je umrl rojak Slovenec Anton Lavrentič, v Gallup pa rojakinja Marija Gantar v starosti 26 let.

— Strokovni dnevnik sovjetske Rusije. Generalni svet ruskih strokovnih organizacij naznanja izdajanje dnevnika pod naslovom »Trud« (delo). Naloga lista bo seznanjanje delavskih mas z organizacijo komunistične države, obramba materialnih in moralnih koristi delavstva, vprašanje zvečanja produkcije in specialna delavska vprašanja. List si bo zagotovljal sotrudnike zlasti med posameznimi delavci.

Strojnik

obenem

ključavničar

se sprejme v

Kolinski tovarni v Ljubljani.

Prednost imajo oni, kateri so popolnoma zmožni montaže in elektrike.

Izdajatelj: Ivan Milnar.

I. SANDRIN
LJUBLJANA.

Velika zaloga usnja kož, podplatov, gonilnih jermenov in boksa

na debelo.

MESTNI TRG 6.

„Pošljite naročnino!“

! Kvaliteta brez konkurence!

Amerikansko strojno in cilindrovo olje, tovarna mast in mast za vozove trdke

STANDARD OIL COMPANY OF NEW YORK

ima zopet na razpolago

GLAVNA ZALOGA A. LAMPRET, Ljubljana, Nunska ulica 19, Ljubljana.

Zahvala.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem svojo dosedanje gostilno v Gradcu št. 2 opustila ter se za dosedanj obisk najtopleje zahvaljujem. Obenem naznanjam, da sem prevzela prvovrstni hotel Malnar na Bledu.

Priporočam se za obilni obisk in beležen z odličnim spoštovanjem

Jos. Šmit
Bled, Hotel Malnar.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.